

Muutoksen tekijät hyvässä seurassa

– Suomen tieteellisen kirjastoseuran strategia 2017–2021

Jarmo Saarti

Seuran hallitus huomasi vuoden 2016 aikana STKS:n historiatoiminnan teon yhteydessä, että Suomen tieteellisellä kirjastoseuralla ei ole voimassa olevaa strategiaa. Tämän vuoksi hallitus aloitti strategian laadinnan vuoden 2016 loppupuolella. Projekti saatiin päätökseen seuran kevätkokouksessa 18.5.2017, jossa strategia hyväksyttiin ja hallitus sai ohjeistuksen asiakirjan toimeenpanosta ja seurannasta jäsenistöltä.

Miksi strategia?

Kirjastokenttä on ollut viime vuosikymmeninä nopeassa muutoksessa. Tieteellisissä kirjasto- ja tietopalveluissa muutos on vain kiihtynyt parina viime vuonna sekä korkeakoulupoliittisten linjausten että tieteen ja opetuksen nopean digitalisoitumisen vuoksi. Seuran toiminnan kehittämisen ja rajallisten resurssien suuntaamisen vuoksi näimme, että strategiatyö auttaisi erityisesti hallitusta sen toiminnassa.

Kun sisarseuramme Suomen kirjastoseura oli käynyt läpi oman strategiaprocessinsa ja saanut strategiansa hyväksytyä vuonna 2016, heiltä oppia ottaessamme huomasimme, miten strategia on hyvä väline sekä seuran sisäisessä viestinnässä että erityisesti sidosryhmäviestinnässä. Seuran sääntöjä harva ulkopuolinen lukee ja tuntuu, et-

tä seuran varsinainen toiminta aukenee selkeästi vain aktiivisille jäsenille.

Päätimme myös testata osallistavaa työtapaa strategian laadinnassa. Hallitus aloitti työn, ensimmäinen versio laadittiin pienryhmässä ja se käytiin läpi ensin hallituksen sisällä. Tämän jälkeen ensimmäinen versio laitettiin avoimeen jakeluun verkkoon kommentointimahdollisuuksin ja erityisesti seuran työryhmiä pyydettiin ottamaan kantaa asiakirjan linjauksiin. Teimme ensimmäisestä työversiosta myös kyselyn jäsenistölle. Lopullinen esitys strategiasta laadittiin työryhmien vetäjien ja hallituksen yhteiskokouksessa ja strategia hyväksyttiin jäsenkokouksessa.

Muuttuva toimintaympäristö ja seuran strategiset linjaukset

Seuran ja alan toimintaympäristön keskeisimmät muutokset on kuvattu taulukossa 1. Seuran kannalta suurin muutos on alan kansainvälistyminen ja digitalisoituminen. Tästä seuraa myös alan osaamisen nopea muuttuminen ja vaade jatkuvaan koulutukseen ja koulutuksen sisältöjen arviointiin.

Seuran toiminnan kannalta merkittävä muutos on myös järjestötoiminnan luonteen muutos. Perinteinen näkemys alan seuraan kuulumi-

Tutkimuksen ja opetuksen toimintaympäristö	Osaaminen ja asiantuntijuus	Järjestötoiminta ja verkostoituminen
<ul style="list-style-type: none"> • Avoin tiede • Digitalisaatio • Muuttuva säädösympäristö • Kansainvälisyys • Palveluympäristö • Resurssit • Vaikuttavuuden arviointi	<ul style="list-style-type: none"> • Alan kouluttajien vastuunjako • Nopeasti muuttuva asiantuntijuus • Profession perustiedot ja taidot	<ul style="list-style-type: none"> • Jäsenyyden merkitys ja sitoutuminen • Markkinointi ja viestintä • Poliittiseen päätöksentekoon vaikuttaminen • Yhteiskunnallinen vaikuttaminen

Taulukko 1. Toimintaympäristön keskeiset muutokset

1. Alan osaamisen uudistaminen	2. Kiinnostava ja hyödyttävä jäsenyys	3. Ennakoiva ja aktiivinen vaikuttamistyö
<ul style="list-style-type: none"> • Alan työntekijöiden avulla osaamisen markkinointi ja profilointi • Alan kouluttajiin vaikuttaminen • Koulutusten sisältöjen ajankohituksen varmistaminen • Yhteiset koulutukset verkostomaisesti 	<ul style="list-style-type: none"> • Alan tapahtumiseen jalkautuminen, lobbaaminen ja jäsenhankinta • Ilmaiset, seuraa markkinoivat webinaarit • Seuran esittelymateriaali • Yhteisöllisyyteen aktivoiva toiminta, verkkoympäristö ja kevyet livetapaamiset 	<ul style="list-style-type: none"> • Aktiivinen lausuntojen antamisen menettelytapa • Suora vaikuttaminen keskeisiin päättäjiin • Tutkitun tiedon jakamisen ja tieteellisten kirjastojen arvostuksen nostaminen • Poliittisissa vaaleissa seuran asioiden esille nostaminen

Taulukko 2. Strategiset päämäärät ja toimenpiteet

sesta automaattisesti on häviämässä ja tilalle on nousemassa uudenlainen näkemys yhteisöllisyydestä ja suorasta vaikuttamisesta.

Tämän pohjalta strategiaan valikoitui kolme strategista päämäärää ja niiden alla toteutettavat keskeiset toimenpiteet (taulukko 2). Seuran toiminnassa alan osaamisen kehittäminen on tärkeä toiminto. Seura on ehkä keskeisin täydennuskouluttaja tieteellisellä kirjastoalalla. Tämän lisäksi seuralla on merkittävä rooli lobbauksessa ja vaikuttamisessa alan kehitykseen ja poliittiseen päätöksentekoon yhteistyössä muiden alan toimijoiden kanssa.

Järjestötoiminnan elinvoimaisuuden kannalta kiinnostava ja hyödyttävä jäsenyys sitoo edelliset päämäärät. Ilman aktiivista jäsenkuntaa ja erilaisia verkostoja seuran tuloksekas toiminta on mahdotonta.

Visio todeksi

Strategiseksi visioksemme valitsimme: ”Olemme vaikuttava ja näkyvä tieteellisen kirjasto- ja tietopalvelualan puolestapuhuja, osaamisen kehittäjä, verkostojen luoja ja aktiivinen yhteistyökumppani.” Strategian laadinnassa tämä yhteistyön ja verkostoitumisen voima tuli hyvin näkyviin jäsenistön kommentteissa strategiaan, joista kiitokset.

Hallitus sai tehtäväkseen toteuttaa strategiaa ja sen päämääriä, mutta se ei onnistu jatkossakaan ilman tätä yhteisöllistä tapaa toimia, joten jatkamme osallistamista myös strategian toteuttamisessa. Strategian arviointi ja mahdolliset täydennykset tehdään strategiakauden puolessa välissä alan nopean kehittymisen vuoksi.

Tietoa kirjoittajasta:

*Jarmo Saarti, kirjastonjohtaja
STKS:n puheenjohtaja
Itä-Suomen yliopisto
jarmo.saarti@uef.fi*